

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Publicată în Monitorul Oficial nr. 38 din 17 ianuarie 2013

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

Secția a treia

Cauza Vartic împotriva României

(Cererea nr. 12152/05)

HOTĂRÂRE

10 iulie 2012

DEFINITIVĂ
10/10/2012

Hotărârea a devenit definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Vartic împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Ján Šikuta, Ineta Ziemele, Luis López Guerra, Kristina Pardalos, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 19 iunie 2012,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la acea dată:

Procedura

1. La originea cauzei se află cererea nr. 12152/05 îndreptată împotriva României, prin care un cetățean moldovean, domnul Ghennadii Vartic („reclamantul”), a sesizat Curtea la 30 martie 2005, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de Agentul Guvernamental, doamna Irina Cambrea, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul s-a plâns în special cu privire la condițiile materiale de detenție din două penitenciare diferite din România.

4. La 8 iulie 2010, Curtea a decis să comunice Guvernului cererea. La aceeași dată, Guvernul Moldovei a fost informat cu privire la dreptul său de a interveni în procedură,

conform art. 36 § 1 din Convenție și art. 44 alin. 1 lit. (b) din Regulament, dar acesta nu a comunicat că ar dori să se prevaleze de acest drept.

Curtea a hotărât ca admisibilitatea și fondul cauzei să fie examinate împreună (art. 29 § 1).

5. Având în vedere că domnul Corneliu Bîrsan, judecătorul ales să reprezinte România, s-a abținut de la judecarea cauzei (art. 28 din Regulamentul Curții), Președintele Camerei a desemnat-o pe doamna Kristina Pardalos să statueze în calitate de judecător *ad hoc* (art. 26 § 4 din Convenție și art. 29 § 1 din Regulament).

În fapt

I. Circumstanțele cauzei

6. Reclamantul s-a născut în 1973, iar în prezent, este deținut la Penitenciarul Jilava.

A. Arestarea și condamnarea reclamantului

7. La 30 ianuarie 1996, reclamantul a fost arestat preventiv, fiind suspectat de comiterea infracțiunii de omor.

8. La 3 noiembrie 1998, Tribunalul București l-a condamnat pe reclamant la o pedeapsă cu închisoarea de douăzeci de ani pentru săvârșirea infracțiunii de omor.

9. La 14 aprilie 1999, Curtea de Apel București a admis apelul declarat de parchet și a majorat pedeapsa reclamantului la douăzeci și cinci de ani închisoare.

10. La 28 octombrie 1999, în fața Curții Supreme (în prezent, Înalta Curte de Casație și Justiție), reclamantul și-a retras verbal recursul, după cum se poate observa din decizia instanței. Conform acelei decizii, reclamantul a fost asistat de un avocat din oficiu, dar nu și de un interpret. Hotărârea din 14 aprilie 1999 a rămas definitivă.

B. Condițiile de detenție ale reclamantului în penitenciarele Jilava și Rahova

11. Reclamantul s-a aflat în detenție în următoarele penitenciare:

- în perioada 19 mai 1996 - 19 aprilie 1998, a fost deținut în Penitenciarul Jilava;
- în perioada 19 aprilie - 30 aprilie 1998, a fost deținut în Penitenciarul-spital Jilava;
- în perioada 30 aprilie - 12 mai 1998, a fost deținut în Penitenciarul Rahova;
- în perioada 12 mai 1998 - 9 februarie 1999, a fost deținut în Penitenciarul Jilava;
- în perioada 9 februarie 1999 - 21 februarie 2009, a fost deținut în Penitenciarul Rahova;
- din 21 februarie 2009 până în 2011, a fost deținut în Penitenciarul Giurgiu;
- din 2011 se află în detenție în Penitenciarul Jilava.

12. Părțile nu au fost de acord în privința condițiilor de detenție din penitenciarele Jilava și Rahova.

1. Versiunea reclamantului

13. Reclamantul pretinde că, în timp ce se afla în Penitenciarul Jilava, erau șaiszeci de persoane într-o celulă și câte două sau trei persoane trebuia să împartă un pat. Acesta a fost mutat de multe ori în celule diferite, toate fiind supraaglomerate.

Apa era contaminată și avea viermi în ea, iar mâncarea era de o calitate foarte slabă. Aceasta a cauzat spitalizarea reclamantului pentru 10 zile în aprilie 1998, pentru enterocolită.

Încălzirea era foarte slabă în timpul iernii și nu exista ventilație în timpul verii. Jumătate dintre dușuri nu funcționau și din această cauză, precum și din cauza supraaglomerării, era foarte dificil să faci duș.

14. Reclamantul pretinde că celulele din Penitenciarul Rahova erau supraaglomerate. Tot timpul erau câte zece paturi pentru doisprezece sau treisprezece persoane deținute și unii dintre ei dormeau uneori pe jos. Acesta susține că, pentru a avea un pat în celulă, persoanele deținute erau nevoite să plătească sau să folosească forța.

2. Declarații ale colegilor de celulă ai reclamantului

15. Într-o declarație scrisă semnată de domnul T.X.L., un coleg de celulă al reclamantului în perioada 1996 - 1997 în Penitenciarul Jilava, domnul T.X.L. a scris că deținuții erau înfometați și că el și reclamantul mâncaseră șerpi, pisici și câini.

16. O declarație semnată de B.S.A. susținea că în apa de băut și în mâncarea în Penitenciarul Jilava erau viermi, iar în celule erau gândaci.

3. Versiunea Guvernului

17. Guvernul a susținut că, în ceea ce privește condițiile de detenție din Penitenciarul Jilava, nu poate oferi nicio informație privind dimensiunile celulelor, numărul de paturi și spațiul disponibil.

18. Guvernul a prezentat o declarație scrisă din partea Administrației Naționale a Penitenciarelor (în continuare, ANP), în care aceasta a susținut că mâncarea asigurată în Penitenciarul Jilava era proaspătă și respecta normele de igienă și standardele cu privire la aportul de calorii.

19. Guvernul a confirmat că deținuții erau percheziționați cu regularitate pentru a îndepărta lucruri interzise, precum șerpi, pisici sau câini. Guvernul a susținut, însă, că reclamantul nu a introdus niciodată astfel de lucruri în celula sa.

20. Guvernul a susținut că apa de băut era asigurată tot timpul, cu excepția zilelor în care sistemul se afla în reparație, sau în timpul verii, când nu funcționa corespunzător. În aceste situații, furnizarea de apă era întreruptă pentru o scurtă perioadă de timp.

Conform Guvernului, rapoartele au arătat că apa era de calitate bună.

21. Deținuții puteau să facă duș în fiecare săptămână, într-o încăpere cu 19 până la 23 de dușuri. Pentru fiecare celulă erau alocate 15 până la 30 de minute.

22. Încălzirea era furnizată conform unui program pre-aprobat, cu excepția zilelor când sistemul de încălzire s-a aflat în reparație. Începând cu anul 1999, încălzirea se asigura de la 1 noiembrie până la 31 martie.

Datorită unor defecțiuni ale sistemului de încălzire, temperatura apei care trecea prin boiler era de 30°C.

23. Guvernul a susținut că reclamantul putea participa la activități sportive, culturale și de divertisment și că avea posibilitatea să muncească.

24. Guvernul a declarat, referitor la condițiile de detenție din Penitenciarul Rahova, că celula reclamantului era de 26,5 mp, din care toaleta avea 1,78 mp; zona băii era de 6,48 mp, zona de depozitat bagaje, de 0,6 mp și spațiul pentru mâncare, de 1,2 mp.

Camera reclamantului avea o fereastră care măsura 1,44 mp și două ferestre de 0,72 mp, fiecare în zona toaletei și în zona pentru mâncare.

Existau becuri pentru a asigura iluminatul în timpul nopții.

Fiecare cameră avea zece paturi, o masă, scaune, o masă pentru televizor, un spațiu pentru cuier, o zonă de depozitat bagaje și o zonă pentru mâncare.

Nu s-au aflat niciodată mai mult de zece oameni într-o celulă.

25. Conform Guvernului, în timpul detenției în Penitenciarul Rahova, reclamantul a fost diagnosticat cu hepatită. În urma acestui diagnostic, dieta acestuia a fost prescrisă de medici, iar carnea de porc a fost înlocuită cu cea de vită.

26. O cameră alăturată celulei furniza constant apă rece și caldă conform unui program. Apa caldă era disponibilă de două ori pe săptămână, câte două ore, între orele 12:00 - 14:00 și 17:00 – 19:00.

Accesul la apa potabilă și la toaletă nu era limitat.

27. Celula era încălzită timp de 8 ore pe zi, menținându-se o temperatură de 18°C.

28. Guvernul a susținut că din 2007, persoanele deținute aveau posibilitatea să facă exerciții fizice timp de o jumătate de oră în fiecare zi și să se bucure de activități sportive în aer liber. Programul acestor activități era aprobat de directorul penitenciarului.

Nu s-a prezentat nicio dovadă cu privire la natura exactă a exercițiilor sau a sporturilor în aer liber de care a beneficiat reclamantul.

29. Guvernul a afirmat că reclamantul a luat parte la activități culturale. Acesta a furnizat documente din care reieșea că acesta fusese înscris în 2007 și 2008 la cursuri de calculator, cursuri de limba română și tenis de masă, timp de mai multe luni în cursul unui an.

30. Guvernul a susținut că nu s-au identificat incidente cu privire la dreptul reclamantului la corespondență ulterior anului 2002.

II. Dreptul intern relevant

31. În Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 56 din 25 iunie 2003 („OUG nr. 56/2003”) privind unele drepturi ale persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate, se specifică, la art. 3, că împotriva măsurilor privitoare la exercitarea drepturilor lor, luate de către administrația penitenciarului, persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate pot face plângere la judecătoria în a cărei circumscripție se află penitenciarul. OUG nr. 56/2003 a fost abrogată și înlocuită cu Legea nr. 275/2006, în care art. 3 menționat anterior a fost reformulat la art. 38, care prevede că împotriva măsurilor privitoare la exercitarea drepturilor, luate de către administrația penitenciarului, persoanele condamnate la pedepse privative de libertate pot face plângere la judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate (a se vedea și *Petrea împotriva României*, nr. 4792/03, pct. 21-23, 29 aprilie 2008).

III. Documente privind situația din Penitenciarele Jilava și Rahova

32. Constatările relevante și recomandările Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante („CPT”) sunt descrise în *Bragadireanu împotriva României* (nr. 22088/04, pct. 73-76, 6 decembrie 2007) și *Artimenco împotriva României* (nr. 12535/04, pct. 22-23, 30 iunie 2009). În special, Curtea reține că, în raportul cu privire la vizitele din 2002 - 2003, CPT și-a exprimat îngrijorarea cu privire la spațiul individual limitat, disponibil pentru persoanele deținute și spațiul insuficient prevăzut în reglementările în vigoare la acea dată. De asemenea, a observat că persoanele deținute erau uneori obligate să doarmă în același pat și că toaletele nu erau suficient separate de spațiul de locuit.

33. În ceea ce privește Penitenciarul Jilava, extrase din constatările CPT în urma vizitelor din 1999 și 2006 sunt prezentate în cauza *Eugen Gabriel Radu împotriva României* (nr. 3036/04, pct. 14-17, 13 octombrie 2009). În special, CPT și-a exprimat îngrijorarea privind spațiul individual restrâns, întrucât numărul de persoane private de libertate era mai mult decât dublu față de capacitatea penitenciarului, privind faptul că nu erau destule paturi, lipsa unei separări adecvate între toaletele și spațiul de locuit în celule și a considerat condițiile ca fiind caracterizate de „lipsă de intimitate” și „un afront pentru demnitatea umană”.

34. În ceea ce privește Penitenciarul Rahova, nu există un raport al CPT. Cu toate acestea, o organizație non-guvernamentală din România, APADOR-CH (Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România - Comitetul Helsinki), a vizitat această instituție la 13 februarie 2009. Raportul elaborat după această vizită indica, pe baza informațiilor prezentate de autorități, că spațiul personal mediu pentru deținuți era de 2,77 mp. Supraaglomerarea era evidentă la vizitarea celulelor individuale: într-una dintre celulele vizitate, măsurând 18 mp, se aflau 11 deținuți, deși erau doar 10 paturi. În ceea ce privește mâncarea acordată în închisoare, raportul indica că doar un singur deținut s-a plâns de calitatea acesteia și că mulți deținuți preferau să mănânce mâncarea pe care o primeau de acasă sau pe care o cumpărau de la magazin.

35. În urma unor vizite în iunie 2006 la mai multe penitenciare din România, CPT a publicat un raport la 11 decembrie 2008, în care a declarat, între altele:

„70. (...) Comitetul este deosebit de îngrijorat că lipsa paturilor este încă o problemă, nu doar în instituțiile vizitate, ci și la nivel național, fiind o problemă încă de la prima vizită în România în 1995. Este timpul să se adopte măsuri radicale pentru ca această situație inacceptabilă să înceteze. CPT face apel la autoritățile române să acționeze decisiv și cu prioritate pentru a se asigura că fiecare persoană deținută din penitenciare are un pat.

Cu toate acestea, Comitetul apreciază faptul că, la scurt timp după vizita din iunie 2006, standardul oficial privind spațiul fiecărei persoane deținute în celulă a fost ridicat de la 6 mc (ceea ce însemna o suprafață în jur de 2 mp pentru fiecare persoană deținută) la 4 mp sau 8 mc. CPT recomandă ca autoritățile române să ia măsurile necesare pentru a respecta standardul de 4 mp pentru spațiul de locuit al fiecărei persoane deținute în celulele colective, în toate penitenciarele din România.”

În drept

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 3 din Convenție

36. Reclamantul s-a plâns de condițiile detenției sale în penitenciarele Jilava și Rahova, care încălcau art. 3 din Convenție, formulat după cum urmează:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Cu privire la admisibilitate

37. Guvernul a declarat că plângerea cu privire la condițiile de detenție din penitenciarele Jilava și Rahova înainte de 9 februarie 1999 ar trebui respinsă ca fiind tardivă.

38. Curtea reiterează că art. 35 § 1 din Convenție îi permite să analizeze o cauză numai dacă cererea a fost depusă în termen de șase luni de la data deciziei definitive în procedura de epuizare a căilor de atac interne. Aceasta reamintește, de asemenea, că în cauzele în care există o situație continuă, termenul de șase luni curge de la data încetării situației

respective [a se vedea *Koval împotriva Ucrainei* (dec.) nr. 65550/01, 30 martie 2004]. În prezenta cauză, în timpul detenției sale, reclamantul a fost deținut în două penitenciare și a fost transferat între acestea de mai multe ori.

39. Curtea reține în continuare faptul că, anterior, a statuat că dacă transferul reclamatului de la un stabiliment la altul nu i-a schimbat în niciun fel circumstanțele, este vorba de o situație continuă (*Seleznev împotriva Rusiei*, nr. 15591/03, pct. 36, 26 iunie 2008).

40. Curtea observă că reclamantul s-a plâns în mod constant de condițiile de detenție din penitenciarele Jilava și Rahova, care par să fie în esență identice. Plângerile lui nu sunt legate de un eveniment anume, ci privesc tot ansamblul de probleme referitoare la condițiile sanitare, temperatura din celule, supraaglomerarea și așa mai departe, care l-au afectat în cursul întregii perioade de detenție. Rezultă că detenția reclamantului în penitenciarele Jilava și Rahova poate fi privită ca o situație continuă. În consecință, Curtea respinge excepția Guvernului.

41. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 a) din Convenție. De asemenea, constată că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

42. Făcând referire la descrierea condițiilor de detenție conform informațiilor furnizate de ANP (pct. 18 - 30 de mai sus), Guvernul a susținut că autoritățile naționale au luat toate măsurile necesare pentru a asigura condiții adecvate de detenție. Acesta a contestat, în continuare, susținerea că reclamantul fusese ținut în celule supraaglomerate. A subliniat că apa și mâncarea din penitenciare a fost de calitate adecvată, astfel cum s-a arătat de către autoritățile relevante.

43. Reclamantul a susținut că celulele au fost întotdeauna foarte aglomerate, că era foarte puțină apă potabilă și pentru duș și că mâncarea era de calitate slabă și neigienică.

44. Curtea reiterează că art. 3 stabilește una dintre valorile fundamentale ale societăților democratice. Convenția interzice în termeni absoluți tortura sau tratamentele și pedepsele inumane sau degradante, indiferent de comportamentul victimei [a se vedea *Labita împotriva Italiei* (MC), nr. 26772/95, pct. 119, CEDO 2000-IV].

45. La evaluarea condițiilor de detenție, trebuie să se țină cont de efectele cumulate ale acestor condiții, precum și de acuzațiile specifice făcute de reclamant (a se vedea *Dougoz împotriva Greciei*, nr. 40907/98, pct. 46, CEDO 2001-II). Trebuie luată în considerare și durata perioadei de detenție în condițiile respective (a se vedea, printre altele, *Alver împotriva Estoniei*, nr. 64812/01, 8 noiembrie 2005).

46. Lipsa acută a spațiului într-o celulă de penitenciar are o pondere mare ca factor de luat în considerare pentru a stabili dacă condițiile de detenție sunt „degradante” în sensul art. 3 (a se vedea *Karalevičius împotriva Lituaniei*, nr. 53254/99, 7 aprilie 2005).

47. Un rezumat al jurisprudenței Curții în temeiul art. 3 din Convenție în legătură cu condițiile de detenție se poate regăsi în mai multe hotărâri privind România (a se vedea, în special, *Măciucă împotriva României*, nr. 25763/03, 26 mai 2009; *Ali împotriva României*, nr. 20307/02, 9 noiembrie 2010; *Goh împotriva României*, nr. 9643/03, 21 iunie 2011; *Bădilă împotriva României*, nr. 31725/04, 4 octombrie 2011).

48. Punctul cheie în prezenta cauză este evaluarea de către Curte a spațiului de care a dispus reclamantul în cele două stabilimente în cauză. Curtea notează că reclamantul nu a contrazis informațiile oferite de Guvern cu privire la dimensiunea celulelor. Ceea ce este contestat între părți este gradul real de ocupare a celulelor respective: în timp ce Guvernul a susținut că numărul persoanelor deținute într-o celulă a fost întotdeauna mai mic sau

corespunzător numărului de ocupanți desemnat, reclamantul a pretins că în Penitenciarul Jilava au fost șaiszeci de persoane deținute într-o singură celulă și că, foarte des, două sau trei persoane erau nevoite să doarmă în același pat. Situația era aceeași și la Penitenciarul Rahova, unde doisprezece sau treisprezece persoane trebuiau să doarmă în zece paturi.

49. Curtea observă că Guvernul nu a putut furniza nicio informație privind anii petrecuți de reclamant în Penitenciarul Jilava. Curtea are în vedere constatările CPT în această privință (a se vedea pct. 33).

În ceea ce privește cei unsprezece ani petrecuți de reclamant în Penitenciarul Rahova, reiese că acesta a avut la dispoziție, în medie, o suprafață în jur de 2,9 mp.

Curtea concluzionează, astfel, că spațiul personal al reclamantului pare să fi fost constant sub 3 mp, ceea ce nu corespunde standardelor impuse de jurisprudența Curții [a se vedea *Marian Stoicescu împotriva României*, nr. 12934/02, pct. 13 și 24, 16 iulie 2009, și *Orchowski împotriva Poloniei*, nr. 17885/04, pct. 122, CEDO 2009-... (extrase)].

50. Situația reclamantului a fost agravată de faptul că nu putea să facă duș suficient de des și trebuia să împartă același pat cu alte persoane deținute, dormind cu rândul.

51. Curtea a constatat frecvent o încălcare a art. 3 din Convenție prin lipsa de spațiu personal alocat persoanelor private de libertate și pentru condițiile sanitare nesatisfăcătoare (a se vedea, în special, *Ciorap împotriva Moldovei*, nr. 12066/02, pct. 70, 19 iunie 2007; *Kalashnikov împotriva Rusiei*, nr. 47095/99, pct. 97 și urm., CEDO 2002-VI și *Răcăreanu împotriva României*, nr. 14262/03, pct. 49, 1 iunie 2010).

În speță, Guvernul nu a prezentat argumente care să permită Curții să ajungă la o concluzie diferită.

52. Cu toate că, în cazul de față, nu există niciun indiciu că a existat o intenție de a-l umili sau înjosi pe reclamant, Curtea concluzionează că suferința cauzată acestuia de condițiile de detenție a depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și a atins nivelul tratamentului degradant interzis la art. 3.

53. Prin urmare, a fost încălcat art. 3 din Convenție datorită condițiilor de detenție ale reclamantului în penitenciarele Jilava și Rahova.

54. Având în vedere această constatare, Curtea nu consideră necesar să se continue examinarea capătului de cerere privind calitatea slabă a mâncării și a apei.

II. Cu privire la celelalte pretense încălcări ale Convenției

55. Reclamantul a formulat capete de cerere în temeiul art. 3, art. 5 § 1 (c), art. 5 § 3, art. 6 §§ 1-3, art. 13, art. 8, art. 14, art. 34 și art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție.

56. Cu toate acestea, având în vedere toate elementele de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe în legătură cu aspectele vizate de plângere, Curtea constată că acestea nu indică nicio încălcare a drepturilor și a libertăților stabilite în Convenție sau în protocoalele la aceasta.

Rezultă că această parte a cererii este în mod vădit nefondată și trebuie respinsă în temeiul art. 35 § 3 și art. 35 § 4 din Convenție.

III. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

57. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă”.

A. Prejudiciu

58. Reclamantul a solicitat 61.000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material și 1.540.000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

59. Guvernul a considerat că nu există nicio legătură de cauzalitate între sumele solicitate pentru prejudiciul material și fondul prezentei cauze. De asemenea, Guvernul a considerat că suma solicitată cu titlu de prejudiciu moral este exagerată.

60. Curtea observă că a constatat o încălcare a art. 3 în prezenta cauză. În aceste circumstanțe, aceasta consideră că reclamantul trebuie să fi suportat o suferință importantă. Prin urmare, îi acordă 12.000 EUR pentru prejudiciul moral.

B. Cheltuieli de judecată

61. Reclamantul a solicitat, de asemenea, 2.500 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața instanțelor naționale și a Curții.

62. Guvernul a contestat aceste sume.

63. Potrivit jurisprudenței Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată numai în măsura în care s-a stabilit caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În prezenta cauză, ținând seama de elementele pe care le deține și de criteriile menționate mai sus, Curtea consideră rezonabil să acorde suma de 350 EUR pentru toate cheltuielile.

C. Dobânda moratorie

64. Curtea consideră necesar ca rata dobânzii moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

Pentru aceste motive, Curtea, în unanimitate,

1. *Declară* admisibile capetele de cerere privind art. 3, în măsura în care se referă la condițiile materiale de detenție în penitenciarele Jilava și Rahova, iar celelalte capete de cerere, inadmisibile;
2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 3 din Convenție;
3. *Hotărăște*:
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume care trebuie convertite în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:

- (i) 12.000 EUR (douăsprezece mii euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral;
 - (ii) 350 EUR (trei sute cincizeci euro), plus orice sumă ce poate fi datorată de reclamant cu titlu de impozit, pentru cheltuielile de judecată;
 - b) că, de la expirarea termenului de trei luni menționat anterior și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
4. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, ulterior fiind comunicată în scris, la 10 iulie 2012, în temeiul art. 77 alin. 2 și alin. 3 din Regulamentul Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte